

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

9. listopadu 2017*

„Řízení o předběžné otázce – Úpadková řízení – Nařízení (ES) č. 1346/2000 – Příslušný soud – Žaloba pro nekalou soutěž podaná v rámci úpadkového řízení – Žaloba podaná společností se sídlem v jiném členském státě proti nabyvateli odvětví činnosti společnosti, vůči níž je vedeno úpadkového řízení – Žaloba, která nebyla podána v rámci úpadkového řízení nebo žaloba vyplývající přímo z tohoto řízení a s takovým řízením úzce související“

Ve věci C-641/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Cour de cassation (Kasační soud, Francie) ze dne 29. listopadu 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 12. prosince 2016, v řízení

Tünkers France,

Tünkers Maschinenbau GmbH

proti

Expert France,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), předsedkyně senátu, C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev a E. Regan, soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Tünkers Maschinenbau GmbH a Tünkers France J.- J. Gattineauem a C. Fattaccini, advokáty,
- za francouzskou vládu D. Colasem, jakož i E. de Moustier a E. Armoet, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi M. Heller a M. Wilderspinem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: francouzština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 3 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. 2000, L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 191).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Tünkers France (dále jen „společnost TF“) a Tünkers Maschinenbau GmbH (dále jen „společnost TM“) na straně jedné a společností Expert France na straně druhé ve věci žaloby na náhradu škody způsobené nekalou soutěží, kterou posledně uvedená společnost podala proti společnostem TM a TF.

Právní rámec

Nařízení č. 1346/2000

- 3 Body 4, 6 a 7 odůvodnění nařízení č. 1346/2000 uvádějí:

„(4) Pro řádné fungování vnitřního trhu je nutné vyhnout se podnětům, které motivují zúčastněné strany k převodům majetku nebo soudních řízení z jednoho členského státu do druhého za účelem výhodnějšího právního postavení (tzv. forum shopping).

[...]

(6) V souladu se zásadou proporcionality se toto nařízení omezuje na ustanovení, která upravují příslušnost pro zahájení úpadkových řízení a rozhodnutí, která jsou učiněna přímo na základě úpadkových řízení a s takovými řízeními úzce souvisí. Kromě toho obsahuje toto nařízení ustanovení, která se týkají uznávání takových rozhodnutí a rozhodného práva, které tyto zásady rovněž splňují.

(7) Konkursy, vyrovnání a podobná řízení jsou vyňaty z působnosti Bruselské úmluvy z roku 1968 o příslušnosti a o výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, ve znění úmluv o přistoupení k uvedené úmluvě.“

- 4 Článek 3 odst. 1 tohoto nařízení zní následovně:

„Soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, jsou příslušné k zahájení úpadkového řízení. V případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje sídlo, pokud není prokázán opak.“

Nařízení (ES) č. 44/2001

- 5 Body 7 a 19 odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 03/31, s. 390) uvádějí:

„(7) Oblast působnosti tohoto nařízení by měla zahrnovat všechny hlavní věci spadající do oblasti občanského a obchodního práva kromě určitých přesně stanovených záležitostí.

[...]

(19) Musí být zajištěna návaznost mezi Bruselskou úmluvou a tímto nařízením a musí být za tímto účelem stanovena přechodná ustanovení. Stejná potřeba návaznosti platí, pokud jde o výklad Bruselské úmluvy Soudním dvorem Evropských společenství, a protokol z roku 1971 by měl zůstat použitelný i pro věci, které jsou již projednávány ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost.“

6 Článek 1 odst. 1 a 2 nařízení č. 44/2001 stanoví:

„1. Toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu. Nevztahuje se zejména na věci daňové, celní a správní.

2. Toto nařízení se nevztahuje na:

- a) věci osobního stavu, způsobilosti fyzické osoby k právům a právním úkonům, majetkové vztahy mezi manželi a dědění, včetně dědění ze závěti;
- b) konkursy, vyrovnání a podobná řízení;
- c) sociální zabezpečení;
- d) rozhodčí řízení.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 7 Expert Maschinenbau GmbH, společnost založená podle německého práva, vyráběla materiály pro automobilový průmysl, jejichž distribuce ve Francii byla udělena na základě výhradní smlouvy společnosti Expert France.
- 8 Dne 14. července 2006 Amtsgericht Darmstadt (soud v Darmstadtu, Německo) zahájil úpadkové řízení vůči společnosti Expert Maschinenbau a ustanovil správce majetkové podstaty.
- 9 Dne 13. září 2006 uvedený správce majetkové podstaty uzavřel se společností TM předběžnou dohodu o převodu, ve které bylo stanoveno, že posledně uvedená společnost převezme odvětví činnosti společnosti Expert Maschinenbau. Dne 22. září 2006 uvedený správce majetkové podstaty převedl uvedené odvětví činnosti na společnost Wetzel Fahrzeugbau GmbH, společnost založenou podle německého práva a dceřinou společností TM.
- 10 Společnost TM vyzvala v dopisech ze dne 19. září 2006, jakož i ze dne 24. a 27. října 2006 zákazníky společnosti Expert France, u nichž vystupovala jako nabyvatel společnosti Expert Maschinenbau, aby se napříště obraceli na ni za účelem provádění objednávek.
- 11 Společnost Expert France, která měla za to, že tento postup představuje nekalou soutěž, dne 25. února 2013 podala u tribunal de commerce de Paris (obchodní soud v Paříži, Francie) proti společnostem TM a TF žalobu na náhradu škody z důvodu, že se dopustily jednání nekalé soutěže.
- 12 Společnosti TM a TF odmítly příslušnost tohoto soudu na základě čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000 a uvedly, že k řešení sporu je příslušný Amtsgericht Darmstadt (soud v Darmstadtu) jakožto soud, který zahájil úpadkové řízení vůči společnosti Expert Maschinenbau.
- 13 Tribunal de commerce de Paris (obchodní soud v Paříži) námitku nepřislušnosti zamítl rozsudkem ze dne 8. listopadu 2013, který potvrdil rozsudek cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie) ze dne 19. června 2014. Společnosti TM a TF proti tomuto rozsudku podaly kasační opravný

prostředek u předkládajícího soudu. Tyto společnosti tvrdí, že soudem příslušným k rozhodování ve věci žaloby na náhradu škody způsobené nekalou soutěží je v rozsahu, v němž taková žaloba vyplývá přímo z úpadkového řízení, soud, který toto řízení zahájil.

- 14 V tomto kontextu předkládající soud vyjadřuje pochybnosti, pokud jde o dosah mezinárodní příslušnosti soudu, který zahájil úpadkové řízení, jak je stanovena v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, a konkrétně si klade otázku, zda žalobu pro nekalou soutěž, kterou podala dceřiná společnost společnosti v úpadku, lze považovat za žalobu, která vyplývá přímo z úpadkového řízení a s takovým řízením úzce souvisí.
- 15 Za těchto podmínek se Cour de cassation (Kasační soud, Francie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba článek 3 nařízení [č. 1346/2000] vykládat v tom smyslu, že k rozhodování o žalobě na náhradu škody, kterou se nabyvateli odvětví činnosti nabytého v rámci úpadkového řízení vytýká, že neoprávněně vystupoval jako subjekt zabezpečující výhradní distribuci zboží vyráběného dlužníkem, je výlučně příslušný soud, který zahájil úpadkové řízení?“

K předběžné otázce

- 16 Odpověď na předběžnou otázku vyžaduje určit dosah příslušnosti soudu, který zahájil úpadkové řízení, ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, jelikož čl. 1 odst. 2 písm. b) nařízení č. 44/2001, které se používá v občanských a obchodních věcech, ze své oblasti působnosti vylučuje „konkursy, vyrovnání a podobná řízení“.
- 17 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr, který vycházel především z historických prací týkajících se Úmluvy ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32, dále jen „Bruselská úmluva“), tedy dokumentu, který byl nahrazen nařízením č. 44/2001, rozhodl, že toto nařízení a nařízení č. 1346/2000 musí být vykládána tak, aby bylo zabráněno jakémukoli překrývání právních pravidel, která tyto akty obsahují, a jakémukoli právnímu vakuu. Žaloby vyloučené z působnosti nařízení č. 44/2001 na základě jeho čl. 1 odst. 2 písm. b) z důvodu, že se týkají „konkursů, vyrovnání a podobných řízení“, tak spadají do působnosti nařízení č. 1346/2000. Nařízení č. 44/2001 se pak symetricky vztahuje na žaloby, které nespádají do působnosti čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000 (rozsudek ze dne 4. září 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, bod 21).
- 18 Soudní dvůr rovněž uvedl, že jak vyplývá zejména z bodu 7 odůvodnění nařízení č. 44/2001, úmyslem unijního normotvůrce bylo zavést široké pojetí pojmu „občanské a obchodní věci“ obsaženého v čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení, a přiznat tedy tomuto nařízení širokou působnost. Naproti tomu působnost nařízení č. 1346/2000 nesmí být podle jeho bodu 6 odůvodnění vykládána široce (rozsudek ze dne 4. září 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, bod 22).
- 19 Na základě těchto zásad Soudní dvůr rozhodl, že z oblasti působnosti nařízení č. 44/2001 jsou vyloučeny pouze žaloby, které vyplývají přímo z úpadkového řízení a které s ním úzce souvisí. Pouze tyto žaloby proto spadají do působnosti nařízení č. 1346/2000 (rozsudek ze dne 4. září 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, bod 23).
- 20 Právě toto kritérium přitom přebírá bod 6 odůvodnění nařízení č. 1346/2000 pro vymezení předmětu tohoto nařízení. Podle tohoto bodu odůvodnění se totiž uvedené nařízení omezuje na ustanovení, která upravují příslušnost pro zahájení úpadkových řízení a rozhodnutí, která „jsou učiněna přímo na základě úpadkových řízení a s takovými řízeními úzce souvisí“.

- 21 V tomto kontextu je třeba ve světle předcházejících úvah určit, zda taková žaloba na náhradu škody způsobené nekalou soutěží, jako je žaloba ve věci v původním řízení, toto dvojí kritérium splňuje.
- 22 Pokud jde o první kritérium, je třeba připomenout, že pro účely určení, zda žaloba vyplývá přímo z úpadkového řízení, jsou určujícím kritériem použitým Soudním dvorem k identifikaci oblasti, do které žaloba spadá, nikoli procesní souvislosti, do nichž tato žaloba zapadá, ale její právní základ. Podle tohoto přístupu je třeba zkoumat, zda právo nebo povinnost, které jsou základem žaloby, plynou z obecných pravidel občanského a obchodního práva nebo z odchylných pravidel, která jsou specifická pro úpadková řízení (rozsudek ze dne 4. září 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, bod 27).
- 23 V projednávané věci z konstatování předkládajícího soudu vyplývá, že žaloba ve věci v původním řízení směřuje k uplatnění náhrady škody vůči společnostem TM a TF – přičemž prvně uvedená společnost je nabyvatelem odvětví činnosti nabytého v rámci úpadkového řízení – z důvodu, že se údajně dopustily jednání nekalé soutěže k újmě společnosti Expert France. V rámci této žaloby společnost Expert France zpochybňuje nikoli platnost převodu uskutečněného v rámci úpadkového řízení, které zahájil Amtsgericht Darmstadt (soud v Darmstadtu), ale skutečnost, že společnost TM se tím, že kontaktovala zákazníky společnosti Expert France a vyzvala je k tomu, aby se obraceli přímo na ni za účelem provádění objednávek, pokusila o získání jejich zákazníků ke škodě jejich zájmů.
- 24 Je zajisté pravda, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 2. července 2009, SCT Industri (C-111/08, EU:C:2009:419, bod 33), rozhodl, že žaloba směřující ke zpochybnění převodu podílů na základním kapitálu uskutečněného v rámci úpadkového řízení spadá do oblasti působnosti nařízení č. 1346/2000.
- 25 Na rozdíl od věci, ve které byl vydán tento rozsudek, v níž bylo vytýkáno správci majetkové podstaty, který převedl podíly na základním kapitálu, že nevyužil výsady, která mu náleží specificky na základě ustanovení vnitrostátního práva upravujícího kolektivní řízení, se však spor ve věci v původním řízení vztahuje k jednání samotného nabyvatele.
- 26 Kromě toho společnost Expert France jednala výlučně za účelem obrany vlastních zájmů, a nikoli obrany zájmů věřitelů v tomto úpadkovém řízení. Konečně tato žaloba směřuje proti společnostem TM a TF, jejichž jednání je upraveno jinými pravidly, než jsou pravidla použitelná v rámci úpadkového řízení. Případné důsledky takové žaloby by tak nemohly mít žádný vliv na úpadkové řízení.
- 27 Je tudíž nutno konstatovat, že uplatnění takové žaloby na náhradu škody způsobené nekalou soutěží, jako je žaloba ve věci v původním řízení, má odlišný účel a nevychází z pravidel specifických pro úpadková řízení.
- 28 Pokud jde o druhé kritérium, zmíněné v bodě 20 tohoto rozsudku, podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že pro rozhodnutí, zda se použije důvod pro vyloučení stanovený v čl. 1 odst. 2 písm. b) nařízení č. 44/2001, je určující intenzita vztahu existujícího mezi soudní žalobou a úpadkovým řízením (rozsudek ze dne 2. července 2009, SCT Industri, C-111/08, EU:C:2009:419, bod 25).
- 29 Je zajisté pravda, že ve věci v původním řízení žaloba na náhradu škody směřuje vůči společnosti TM, nabyvateli odvětví činnosti v rámci úpadkového řízení. Nabyté právo, jakmile se stane součástí majetku nabyvatele, si však nemůže zachovat přímou souvislost s úpadkem dlužníka za všech okolností.
- 30 V tomto kontextu je třeba uvést, že ačkoli nelze zpochybnit existenci vztahu mezi žalobou ve věci v původním řízení a úpadkovým řízením vedeným vůči společnosti Expert Maschinenbau, tento vztah se nejvíce jako dostatečně přímý ani dostatečně úzký k tomu, aby byla působnost nařízení č. 44/2001 vyloučena, a aby se tedy použilo nařízení č. 1346/2000.

- 31 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na předběžnou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000 musí být vykládán v tom smyslu, že soud, který zahájil úpadkové řízení, není příslušný k rozhodování o žalobě na náhradu škody způsobené nekalou soutěží, kterou se nabyvateli odvětví činnosti nabytého v rámci úpadkového řízení vytýká, že neoprávněně vystupoval jako subjekt zabezpečující výhradní distribuci zboží vyráběného dlužníkem.

K nákladům řízení

- 32 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 3 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení musí být vykládán v tom smyslu, že soud, který zahájil úpadkové řízení, není příslušný k rozhodování o žalobě na náhradu škody způsobené nekalou soutěží, kterou se nabyvateli odvětví činnosti nabytého v rámci úpadkového řízení vytýká, že neoprávněně vystupoval jako subjekt zabezpečující výhradní distribuci zboží vyráběného dlužníkem.

Podpisy.